

ESCOLA UNIVERSITARIA DE FORMACIO DEL PROFESSORAT, SANT CUGAT.

DEPARTAMENTS DE PEDAGOGIA I CIENCIES SOCIALS

Guia de pràctiques per a l'estudi del grup-classe. Setembre 78.

1. Registre de dades individuals dels alumnes.

Cada estudiant ha de limitar-se a observar els alumnes de Pla Ferreres que li són assignats. Part de la informació pot obtenir-se dels arxius de l'escola o bé a partir de converses amb els alumnes o les seves famílies. Fer-ho en rebre el registre. Les observacions diàries haurien d'anotar-se en acabar la classe i fer-ne un resum al final del període de pràctiques.

2. Observació de les taules de treball.

Omplir els fulls de registre, segons especificacions, al llarg d'una classe sencera per a cada un. Redactar un informe més complert al final de les pràctiques.

3. Observació del funcionament del grup-classe.

Registrar breus anotacions al final de cada classe però fer-ne un informe complert, en grup, quan s'acabi el període d'estada a l'escola.

PD - JF.

Nom dels observadors:

Comentari del grup sobre la validesa dels qüestionaris que se us proposen en aquest dossier :

1. REGISTRE DE LADES INDIVIDUALS

Al primer apartat hi farem constar aquelles dades que componen la filiació del noi. El segon ens permet d'anar anotant les observacions fetes. El tercer, el seu rendiment.

I

- Cura: Any acadèmic :
- Nom: Cognoms:
- Data i lloc de naixement:
- Nom del pare: Lloc de naixement: Edat:
- Occupació:
- Estudis:
- Llengua materna:
- Nom de la mare: Lloc de naixement: Edat:
- Occupació:
- Estudis:
- Llengua materna:
- Edat dels germans:
- Germans que treballen:
- Lloc que ocupa entre els germans:
- Components de la família, que viuen amb l'alumne:
- Trets temperamentals:
- Deficiències observades:

II.

1. CONDUCTA PERSONAL.

1.1. Expressió

Emotivitat

Inquietud

Sinceritat

1.2. Davant les tasques de l'escola.

A classe.

1.3. Puntualitat

Ordre

- 1.1. Expressió: Sorís / escurç / pau / plaer / al·luc / plaer / impressió /
 té dificultat d'expressar-se en públic / es sap expressar / fa frases sen-
 ceros i ben construïdes / li costa parlar (en català o en castellà) /.
- Emotivitat: Davant d'una situació que li provoca tensió, la seva reacció és
 equilibrada / desconcertant, es descontrola, s'adona amb facilitat /.
- Inquietud: No se sap estar quiet / es mourega les cames / és un neguit
 constant / fa moltes coses /.
- Sinceritat: Gairebé sempre és sincera / mentida per timidesa / habitualment és
 mentider / fantasma /.
- 1.2. Davant les diferents tasques de l'escola: és responsable si se'l nomena per
 algun càrrec o treball / discret / no sapigut / variable segons l'humor / té
 confiança en si mateix / es mourega i no sap / té les coses / constant /.
- Comportament a classe: massa tímid per a portar-se malament / molt entre-
 matat / abusa de la confiança / difícil de començar-li / actitud normal /.
- 1.3. Puntualitat: És puntual en venir de casa / en tornar del joc / en canviar de
 classe / en començar i acabar la feina /.
- Ordre: Perd o oblidava els seus objectes / els objectes / els deixava / no els deixa /
 els comparteix / com té el seu calaix / la seva cartera / els seus llibres /
 és curós en la presentació dels treballs /.

2. ACTITUD ENVERS ELS ALTRES COMPANYS.

2.1. Companynia

Actituds

2.2. En les activitats

2.3. Actituds dels altres envers ell.

2.1. Companynia: li agrada la companyia / només se'n va sol / quasi no li agrada el
altre nois / després / encara sol / intenta d'entrar en el grup / tracta de
ocupar el favor dels altres / no deixa portar el collon / li agrada que se
fixin en ell /.

Actituds: No se'n burla / és un «lloca» / pren actituds violentes al
el provocava / no burla mai / guleja davant dels altres / fa el jollissu,
es fa el gran / es comporta malament quan el altre surt de classe /.

2.2. En les activitats: Joga sol / amb poca o cap grua / amb poca o cap pilota /
amb els seus / no li agrada / copia dels altres / normalment és honest
per que ja al treball de l'escola / comença en el treball en equip / té en
cap / grada /.

2.3. Actituds dels altres envers ell: L'estima / l'equiva / oïlla / es molen
d'ell / popular / «lloca» /.

3. ACTITUD ENVERS EL MESTRE.

3.1. Comportament general envers el mestre.

Recerca d'atenció

Resposta a les preguntes

Petició d'ajut al mestre

3.2. Col·labora amb el mestre en la feina

3.3. Actitud envers els càstigs

3.1. Comportament general envers el mestre: normal / típid / molt ansios / no el deixa / reduït al mínim el tracta amb ell / li explica el que fa / el de-fuig, però parla amb els nens /.

Recerca d'atenció: Busca la feina / procura monopolitzar el mestre / s'af-feda si no es fixa en ell / mira de cridar l'atenció / tant se li'n dona l'aprovació o la desaprovació / molint fa la defensiva /.

Resposta a les preguntes: sempre està disposat a respondre / de vegades sí, d'altres no / se posa nerviós / s'enrojola quan li pregunten / respon distret /.

Petició d'ajut al mestre: demana ajut encara que no li calgui / temuda en de-mana quan li'n cal / passa vegades li'n cal / necessita que l'ajudin i no ho demana /.

3.2. Col·labora amb el mestre en la feina: té feina per fer coses / individualment s'ofereix a col·laborar / col·labora si li ho demanen /.

3.3. Actitud envers els càstigs: normal per l'edat que té / plora / és resacatit / de vegades murmura / agressiu (arrunaga, xiscla) / es fa l'heroí, la víctima / es porta mal lli com a efecte del càstig / no en fa cas per immaduresa / massa inquiet per a recordar-se'n gaire estona / es desanima fàcilment / és sensible a la censura /.

4. EN EL JOC

4.1. Jocs organitzats

4.2. Jocs lliures

4.1. Jocs organitzats: para sempre i bé / té defecte però perd l'interès aviat / necessita sempre la seva / perd la motivació / s'arrasa bé amb la seva colla / no sap perdre / no sap perdre els jocs menys solt llana /.

4.2. Jocs lliures: tènid / espontani / defuig els llocs organitzats / té jocs inventats per la seva colla / inter jocs vicients / desinterès al joc dels altres / sempre se sap entretenir / no perd la iniciativa mai /.

5. ACTITUD GENERAL D'AVANT EL TREBALL

5.1. General

5.2. En activitats concretes

5.1. Apàtic / no vol fer l'efort d'aprendre / distrat / no pot estar atent a concentrar-se massa estona seguida / treballa amb regularitat / és molt veritable d'un dia a l'altre / de vegades es resisteix a realitzar un treball / demostra iniciativa / fa la seva feina amb entusiasme / fa feines de guerra / es mostra reticent envers certes feines /.

5.2. Observacions concretes sobre la seva actitud:

- a) enfront les matèries instrumentals (matemàtica, escriptura)
- b) en el treball en grup,
- c) en les activitats estètiques i creadores,
- d) en les sortides de treball.

III

1. RENDIMENT ANTERIOR

1.1. Rendiment em

Dificuldades

2. RENDIMENT ACTUAL

2.1. Rendiment em

2.2. Dificuldades

2. OBSERVACIÓ DE LES TAULES DE TREBALL

Es tracta aquí de recollir alguns comportaments que es produeixen entre els nois/noies que seuen a la mateixa taula a fi de poder determinar:

- quina aportació fa cadascú al grup de treball
- com el grup inclouix en el comportament de cadascú

La taula és un petit grup de treball al qual cada alumna adopta un paper i reb una valoració precisa per part dels altres.

Els guions d'observació adjunts han de servir-vos per a poder descobrir amb una certa precisió quin és el paper (rol) que els diferents membres de la taula de treball tendeixen a adoptar amb més freqüència.

K. Benne, l'autora de qui hem partit, assenyala l'existència de tres menes de rols:

- els rols de treball, actes o intervencions verbals centrats en la tasca que el grup està fent.
- els rols de manteniment del grup, actes o intervencions verbals centrats en la consecució d'un bon clima efectiu, una solidaritat, una relació valerosa...
- els rols individualistes, actes o intervencions verbals que no miren el grup sinó l'afirmació individual dels seus membres.

Disposau d'un protocol d'observació per a cada un dels tres tipus de rols.

Us proposem que els utilitzeu separatament. És a dir que, al llarg d'una sessió de treball en grup, observeu només les intervencions centrades en el treball. En una altra sessió les centrades en el manteniment del grup, etc.

Als guions d'observació hi trobareu una descripció del significat de cada rol.

L'espai en blanc que és al costat us ha de servir per a comptar el total d'intervencions de cada mena que fa cada membre del grup: això podeu fer-ho partint l'espai disponible en quatre columnes i posant-hi ratlletes o punts.

Ja veieu que es tracta d'anar fent anotacions al fil mateix de la conversa o de les comunicacions que tenen lloc durant

el treball.

Acabada la classe, es pot passar a fer un resum que permeti determinar el percentatge d'intervencions de cada mena que ha fet cadascú.

Aquests percentatges, per exemple nombre d'intervencions "d'incidència" sobre el total de vegades que ha intervingut un membre del grup, poden passar-se a la columna de mà dreta fent un perfil per a cadascú.

3. OBSERVACIÓ DEL GRUP CLASSE COM A CONJUNT

Aquesta observació no demanarà que ningú dediqui d'una manera constant cada dia, sinó que haurà d'ésser el resultat de les impressions que, al llarg de la vostra estada amb els nois, haqueu tret dels plegats.

L'observació haurà de tenir en compte els aspectes següents:

- 3.1 Hàbits del grup
- 3.2 Normes del grup
- 3.3 Procediments del treball en grup
- 3.4 Regulació mútua (feed-back) entre nois i mestres.

3.1 Hàbits del grup

En aquest apartat interessa recollir-hi alguns aspectes molt concrets del comportament cotidià de la classe.

Es tracta de reflexar-hi el comportament habitual del mestre i dels nois en les situacions que exposem i en altres que vosaltres potser descobrireu que tenen importància.

Adoneu-vos que no es tracta de saber qué fa el mestre quan les coses van malament, sinó qué fan normalment els nois i el mestre en situacions concretes, en situacions que es reproduïxen amb una certa regularitat perquè han esdevingut hàbits funcionals i, fins a un cert punt rutinaris, en la vida de cada dia.

Informe del Grup-Classe: hàbits 2ª etapa (prof. matèria).

HABITS A LA MATERIA DE:	Classe:	Grau:	Data:
	Què fa o diu el profes.	Què fan normalment els nois.	
Començament de la classe Silenci inicial			
Plantejament de la feina del dia			
Explicacions.			
Acleriments.			
Proposició d'exercicis o feines.			
Desenvolupament del treball individual: silen- ci, concentra- ció.			
Desenvolupament del treball en Grups: to de veu, calma.			

Informe del Grup-Classe: hàbits 2ª etapa (prof. matèria)

HÀBITS A LA MATERIA DE:

Classe:

Grup:

Data:

Què fa o diu el prof.

Què fan normalment els nois.

Correcció dels treballs a dins la classe

Seure bé a les cadires.

Aixecar-se i desplaçar-se per la classe.

Plegar per a canviar de classe.

3.2. Normes del grup

A la vida de la classe hi ha qüestions d'organització pràctica i de regulació de problemes concrets que es resolten mitjançant normes.

D'aquestes normes n'hi ha que han estat dictades per l'escola; altres les ha proposades el mestre amb més o menys acceptació per part del grup; finalment altres han estat adoptades pels nois i noies en les seves assemblees o debats.

Per a registrar amb precisió aquestes normes, que són diferents dels hàbits o costums del grup, cal que poseu sobre el paper dos aspectes de les normes:

- La formulació que se'n fa (amb els termes que utilitzen els nois) i el comportament concret que suposa complir-les.
- El grau de compliment de la norma que observeu en la pràctica i els problemes que hagueu vist que origina el seu incompliment.

Per a detectar quines són aquestes normes, comenceu per fixar-vos atentament en el desenvolupament de la classe i en els arguments que es donen quan hi ha problemes d'ordre o conflictes de la mena que siguin.

Hi ha normes de moltes menes i situades en plans molt diferents. Al formulari següent en suggerim algunes, però això no vol dir que hi siguin totes les situacions possibles.

Igualment, hi ha aspectes de la vida de la classe que no estan regulats per normes concretes; caldria que, si en descobriu, ho féssiu constar i proposéssiu alguna solució.

Informe del Grup-Classe: NORMES generals del grup de 2ª etapa.

Classe:	Grup:	Data:
	Formulació de la norma. Comportament que s'espera	Grau de compliment. Problemes.
Material individual necessari. Cura i endreça		
Material de treball del grup. Quin és. Cura i endreça.		
Material col·lectiu de la classe. Quin és. Cura i endreça		
Ordre de les prestatgeries i espai col·lectiu.		
Neteja del terra de la classe.		
Disciplina en el treball individual: silenci, concentració.		
Disciplina en el treball col·lectiu: to de veu, calma.		

Informe del Grup-Classe: NRCCLIS generals del grup de 2ª etapa.

Classe:	Grau:	Data:
	Formulació de la norma Comportament que s'oposa	Grau de compliment Problemes.
Discipline en l'assemblea o discussions: torn de paraula		
Discipline en l'assemblea: concreció al tema tractat		
Sortides de classe: esbarjos e dinar.		
Pujades del partí a la classe		
Marxa de l'escola a la tarda.		

3.3 Procediment del treball en grup

En el cas que el grup ja sigui la classe, ja sigui el conjunt de la classe- hagi de tirar endavant un projecte de treball, podeu fixar-vos en la dinàmica interna del treball comprovant si els nris segueixen o no els següents passos, i de quina forma els segueixen. És clar, fins a quin punt són capaços de fer-ho tots sols o els cal l'ajut del mestre.

Passos:

- 1er. Determinació i concreció dels objectius per al treball que es disposen a fer:
 - . acceptem l'objectiu promès pel mestre
 - . el mestre els diu de fixar-se un objectiu: com ho fan, com formulen propostes, com elegeixen una de les possibilitats proposades.
- 2on. Determinació dels passos que s'han de seguir en el procés de treball a fi d'aconseguir allò que s'han proposat, com a objectiu.
- 3er. Elecció dels mitjans necessaris per a aconseguir l'objectiu que han acceptat (ja sigui que els hi han proposat, ja sigui que se l'han criat).
- 4art. Distribució de feines concretes i de responsabilitats ENTRE ELS MEMBRES del grup.
- 5é. Control per part del grup de que cadascú vagi complint amb la part del treball o amb la responsabilitat que té assignada.

Control que el projecte de treball del grup es va acomplint.
- 6é. Estimació o avaluació, al final del treball, sobre el que n'ha resultat:
 - . estimació de la qualitat del treball fet
 - . estimació de la validesa del procediment seguit.

Informe del Grup-Classe: ORGANITZACIO DEL GRUP per a dur a terme projectes propis.

FASES	Grau en que el grup ha pogut protagonitzar-les	Ajut que ha calgut per part del mestre.
Formulació de <u>vàries propostes</u> de projecte per a la classe.		
Elecció entre les propostes fetes, d'un <u>objectiu comú</u> per a tots.		
Determinació dels <u>passos successius</u> que són necessaris per a dur a terme el projecte		
Determinació dels <u>mitjans necessaris</u> .		
Repartiment de la feina i distribució de <u>responsabilitats</u> .		
Control periòdic de l'execució del projecte.		
Avaluació de la qualitat dels <u>resultats</u> obtinguts. Acords per al futur.		

Informe del Grup-Classe: ORGANITZACIO DEL GRUP per a dur a terme projectes propis.

FASES	Grau en que el grup ha pogut organitzar-les	Ajut que ha calgut per part del mestre.
Formulació de <u>vàries propostes</u> de projecte per a la classe.		
Elecció entre les propostes fetes, d'un <u>objectiu comú</u> per a tots.		
Determinació dels <u>passos successius</u> que són necessaris per a dur a terme el projecte.		
Determinació dels <u>mitjans necessaris</u> .		
repartiment de la feina i distribució de <u>responsabilitats</u> .		
Control periòdic de l'execució del projecte.		
Avaluació de la <u>qualitat dels resultats</u> obtinguts. Acords per al futur.		

3.4 Regulació mútua (feed-back) entre nois i mestre

Diàriament, i amb molta freqüència, els nois reaccionen davant el treball i les propostes del mestre. Aquestes reaccions orienten el mestre sobre la forma com el grup reb i viu la seva actuació.

Igualment, els nois perceben sovint les reaccions del mestre i, veint-los, poden saber fins a quin punt està satisfet de l'actuació de la classe.

Aquestes reaccions mútues els orienten, als uns i a l'altre, i serveixen per a regular de manera inessable el comportament i el treball de tots plegats.

Us proposem aquí que observeu algunes d'aquestes reaccions dels nois i l'efecte que tenen en la correcció o modificació de l'actuació del mestre.

Reaccions del grup enfront del mestre o de la feina

Reacció a observar

Signes concrets que expressen la reacció

Contra-reacció del mestre per a regular la situació.

El grup accepta incondicionalment una feina.

El grup accepta una feina però hi ha crítiques raonables

El grup es resisteix a una proposta de feina. S'hi oposa.

Davant una proposta de feina, el grup reacciona amb indiferència.

Davant un problema practic o un conflicte el mestre vol imposar un solució i el grup s'hi oposa.

Davant un problema practic o un conflicte el mestre proposa discutir-ho. El grup accepta la discussió

En la mateixa situació anterior el grup no mostra cap interès per discutir-ho.

Reaccions del mestre enfront del grup

Situació:

Reacció a observar

Signes concrets que expressen la reacció del mestre.

Contra-reacció del grup per a regular la situació.

El mestre és preocupat perquè el grup no es concentra abans de començar la classe.

El grup no segueix amb atenció una explicació, el mestre està incòmode

El grup no entén l'explicació que està fent el mestre i ell ho nota

El mestre percep que la majoria de la classe està fent un treball superficial i sense esforçar-se.

El mestre es troba amb que el treball que han fet els nois, té molt poca qualitat.